

Klaudy K. 2014. Milyen értelemben alkalmazott nyelvészet a fordítástudomány? In: Havas F., Horváth K., Kugler N., Vladár Zs. (szerk.) *Nyelvben a világ. Tanulmányok Ladányi Mária tiszteletére*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 297–304.

Klaudy Kinga

ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Tanszék

Milyen értelemben alkalmazott nyelvészet a fordítástudomány?¹

1. Bevezetés

A MANYE (Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete) kongresszusain minden évben a legnépesebb szekciók közé tartozik a fordítástudományi szekció. Néha két párhuzamos szekciót is kell tartanunk, egyikbe a műfordítással kapcsolatos előadások kerülnek, a másikba a szakfordítással és a tolmácsolással kapcsolatos előadások. Ez utóbbiak alkalmazott nyelvészeti jellege mindig nyilvánvalóbb, de a műfordítással kapcsolatos előadások sem zárhatók ki a modern értelemben vett fordítástudomány, angol terminussal „Translation Studies” illetékességi köréből. Ez viszont gyakran felveti azt a kérdést, hogy mennyiben beszélhetünk itt alkalmazott nyelvészetről? Melyik ágát alkalmazza a nyelvészetnek az az előadás, amely például Szöllősy Klára vagy Vas István fordítói életművéről beszél? Fordítások szövegét sok tudomány használja korpuszként, adatforrásként, de nem tekinthető fordítástudománynak minden olyan kutatás, amely fordításokat vizsgál.

A különböző diszciplínák mindegyike más célból és más módszerekkel vizsgál fordításokat: az irodalomtudomány az íróról, a történelemtudomány a korról, a filozófia tudománya eszmerendszerekről kíván ismereteket szerezni a fordítások szövegének kutatása révén. A fordítástudományt ellenben a fordítás önmagában és önmagáért érdekli, de nemcsak a fordítás szövegét tekinti kutatási tárgynak, hanem a fordító személyét és a fordítás társadalmi funkcióját is. Ilyen módon bővül a fordítástudomány illetékességi köre, de ezzel párhuzamosan az utóbbi évtizedekben tagadhatatlanul bővül az alkalmazott nyelvészet

---

¹ A tanulmány alapjául szolgáló előadást Ladányi Mária felkérésére tartottam 2013. október 28-án az általa szervezett IV. Országos Alkalmazott Nyelvészeti Hallgatói Konferencián. Ladányi Máriának a MANYE elnökeként is hálámat kell kifejeznem, mert elvállalta a XXIII. MANYE Kongresszus szervezőbizottságának elnöki tisztjét, és a kongresszust nagy szakértelemmel megszervezte, zökkenőmentesen lebonyolította, ami az ELTE Bölcsészettudományi Karán, ahol az alkalmazott nyelvészetben nyolc különböző tanszék érintett, sok tapintatot és rendkívüli empátiát igénylő feladat volt.

illetékességi köre is. Ez figyelhető meg a 24 éve megrendezett alkalmazott nyelvészeti konferenciákon a szekciók számának gyarapodásában, a tematika folyamatos bővülésében. Mindezek a kérdések korántsem csupán elméletiek, tisztázásuknak tudománypolitikai, egyetempolitikai, szakalapítási következményei lehetnek, tehát érdemes velük foglalkozni.

2. Az elméleti és alkalmazott nyelvészet különbsége

Először határoljuk el az alkalmazott nyelvészetet az elméleti nyelvészettől a kutatás célja, tárgya, anyaga és módszere tekintetében. Míg az elméleti nyelvészet célja a valóság megismerése, az alkalmazott nyelvészet célja a társadalmi hasznosítás. Míg az elméleti nyelvészet tárgya a nyelv, mint struktúra, a nyelv, mint rendszer, az alkalmazott nyelvészet tárgya a nyelv, mint társadalmi jelenség, mint nyelvhasználat. Míg az elméleti nyelvészetben a kutatás anyaga lehet konstruált mondat, konstruált mondatok, konstruált szöveg is, az alkalmazott nyelvészet autentikus, valódi szövegek korpuszán dolgozik. Míg az elméleti nyelvészet logikai műveleteket végez, és hipotéziseinek ellenőrzése mesterségesen létrehozott anyagon is elvégezhető, az alkalmazott nyelvészet módszere, az aktuális nyelvhasználat megfigyelése, autentikus adatok gyűjtése, rendszerezése, a hipotézis ellenőrzése újabb adatgyűjtés révén stb.

3. Az alkalmazott nyelvészet definíciói

A SZERDAHELYI ISTVÁN által szerkesztett *Alkalmazott nyelvészeti alapfogalmak* című egyetemi tankönyvben több szerző definícióját találhatjuk meg az alkalmazott nyelvészetről. SZÉPE GYÖRGY: „Az alkalmazott nyelvészet legjobb definíciójának azt tartjuk, hogy közvetlenül hasznos nyelvészet” (In: SZERDAHELYI 1989:39). HERMAN JÓZSEF: „[...]az alkalmazott nyelvészet azoknak az elméleti kutatási tevékenységeknek és technikai eljárásoknak összefoglaló neve, amelyek célja a nyelvtudomány eredményeinek hasznosítása (a) a közvetlen társadalmi gyakorlatban és (b) egyéb elméleti tudományokkal együttműködve, a nyelv és más érintkező területek felderítésében (In: SZERDAHELYI 1989:40).

SZÉPE definíciójából a hasznosságot, HERMAN definíciójából az interdiszciplinaritást kell kiemelni. HERMAN definíciójában fontos az „elméleti kutatási tevékenység” említése is az alkalmazott nyelvészetben belül. Ugyanebben a tanulmányban HERMAN a tiszta nyelvészetrel való egybevetést is megfogalmazza „[...] míg a „tiszta” nyelvészet a nyelvet illetve az egyes nyelveket önmagukban vizsgálja, az alkalmazott nyelvészet a nyelvet a kommunikációs folyamat egészében elfoglalt helye szempontjából nézi, és a maga – nyelvtudományi

eszközeivel a kommunikációs tevékenység társadalmilag kedvező irányú fejlődését igyekszik elérni” (In: SZERDAHELYI 1989:43).

Saját alkalmazott nyelvészeti előadásaimban a következő definíciót szoktam adni: míg az elméleti nyelvészet a nyelvet önmagában és önmagáért vizsgálja, az alkalmazott nyelvészet a nyelvet nem önmagában, hanem a kommunikációs folyamat egészében vizsgálja, és nem önmagáért, hanem azért, hogy a nyelvhasználatot, nyelvelsajátítást stb. kedvező irányban befolyásolja. Az alkalmazott nyelvészet célja a társadalom mindennapos nyelvi tevékenysége által felvetett feladatok sikeres megoldásának elősegítése a nyelvészet eszközeivel, nem feltétlenül a már elért elméleti eredmények alkalmazása révén, hanem az új kutatási feladatoknak megfelelően új kutatási irányok kijelölésével.

4. Mi tartozik az alkalmazott nyelvészetbe?

Ha a magyar alkalmazott nyelvészet egyik legjelentősebb személyiségének, a nemrég elhunyt SZÉPE GYÖRGYNEK tettük volna fel ezt a kérdést, azt felelte volna: minden. Azaz minden, ami a nyelvvel kapcsolatos, valójában a nyelvtudomány egésze.

PAPP FERENC, a magyar alkalmazott nyelvészet másik legjelentősebb alakja akadémiai székfoglalójában (megjelent: 1986) áttekinti az alkalmazott nyelvészet és az alkalmazott nyelvtudomány terminus első megjelenéseit. Megtudjuk belőle, hogy a magyar nyelvészek kezdettől fogva tágra értelmezték az alkalmazott nyelvészetet, és most sem jellemző rájuk az idegen nyelv oktatásának módszertanával való azonosítás, ami az angolszász világban gyakran megtörténik. Az egyik korai adat 1937-ből való: „Mondhatjuk, hogy a foglalkozás a nyelvhelyesség kérdéseivel alkalmazott nyelvtudomány. Olyan viszonyban van magával a nyelvtudománnyal, mint a kertészet vagy a földművelés tudománya a természetrajzzal” (BALASSA 1937: 150 in PAPP 1986).

A SZERDAHELYI ISTVÁN (1989) által szerkesztett egyetemi tankönyv az alkalmazott nyelvészeti kutatásoknak két nagy területét különíti el attól függően, hogy az alkalmazások egy vagy több nyelvet érintenek. Az egyetemi tankönyv első része a homolingvális alkalmazásokról szól (1) nyelvpolitika – nyelvépítés, (2) nyelvújítás, (3) gyógypedagógia és neurolingvisztika. Az egyetemi tankönyv második része a heterolingvális alkalmazásokról szól: (1) fordítás és tolmácsolás, (2) idegen nyelvek tanítása/ tanulása, (3) nemzetközi nyelvpolitika interlingvisztika – mesterséges nyelvek.

Már SZERDAHELYI felosztása is a tág értelmezés példája, és ugyanezt a tág értelmezést találjuk PAPP FERENC akadémiai székfoglalójában is. Nála első szempont a társadalmi, hasznosság, a társadalmi igény. Ezért veszi első helyre a helyesírást, mert itt érhető tetten a

társadalom igénye a beavatkozásra. PAPP FERENCNÉL a következő területeket találjuk: (1) helyesírás, (2) nyelvművelés, (3) lexikográfia, (4) idegen nyelvek tanítása, (5) fordítás, (6) számítógépes nyelvészet. Aki ismeri PAPP FERENC életművét, nem csodálkozik, hogy a számítógépes nyelvészetről szóló rész a legrészletesebb. PAPP FERENC már harminc évvel ezelőtt látta, hogy a számítógép „az az eszköz, amely valóságos forradalmat okozott az alkalmazott nyelvtudományban, amennyiben robbanásszerűen kiszélesítette a felhasználási területeket;” (PAPP 1986: 19).

KIEFER FERENC 1991-ben, az első magyar alkalmazott nyelvészeti konferencián tekintette át az alkalmazott nyelvészet területeit abból a szempontból, hogy mennyire nevezhetők alkalmazottnak. Az alábbi területeket vizsgálta: (1) számítógépes nyelvészet, (2) pszicholingvisztika, (3) szociolingvisztika, (4) lexikográfia, (5) nyelvoktatás, (6) szövegnyelvészet, (7) fonetika, (8) fordításelmélet. Nem tekinthető teljes mértékben alkalmazott nyelvészetnek, véleménye szerint, a szociolingvisztika és a pszicholingvisztika mert elméleti kutatások is folynak bennük, tehát helyesebb lenne elkülöníteni a két ágat és alkalmazott szociolingvisztikáról és alkalmazott pszicholingvisztikáról beszélni. (KIEFER 1992: 824). Ezt a javaslatot a későbbi alkalmazott nyelvészeti konferenciák szervezői több alkalommal meg is fogadták és alkalmazott pszicholingvisztika, alkalmazott szociolingvisztikai szekciót hirdettek meg.

Egyik mutatója az alkalmazott nyelvészet egyre bővülő területeinek a hazai és nemzetközi alkalmazott nyelvészeti konferenciák szekcióbeosztása. Az AILA (Association Internationale de Linguistique Appliquée) 1984-es kongresszusán 71 szekció volt (SZÉPE 1985 in TERTS 2012). A tanulmányunk írása idején már 24 éve rendezett magyar alkalmazott nyelvészeti (MANYE) kongresszusokon a központi témát hagyományosan nem veszik szigorúan a szervezők, tehát az előadásra jelentkezők témái alakítják ki a szekcióbeosztást. A szekciók száma általában 10 és 15 között mozog, de csak azért ennyi, és nem több, mert a hazai, elsősorban magyar nyelvű kongresszusokon gyakran több téma is azonos szekcióba kerül, például a fordítás és a tolmácsolás, vagy az idegennyelv oktatás módszertanának különböző szintjei. Most csak két MANYE kongresszusnak a szekcióit hozzuk fel illusztrálásként.

A Miskolci Egyetemen 1993-ban megrendezett III. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Konferencián (akkor még nem hívták kongresszusnak) az alábbi 10 téma köré szerveződtek a szekciók: (1) Nyelvtanárképzés, (2) Szaknyelvoktatás - szaknyelvkutatás, (3) Szociolingvisztika, (4) Számítógépes nyelvészet, (5) Lexikológia, (6) Kontrasztív nyelvészet, (7) Anyanyelvi nevelés - nyelvművelés, (8) Fordítás és tolmácsolás, (9) A magyar mint

idegen nyelv oktatása, (10) Módszertan (kéttannyelvű oktatás, felnőttoktatás, óvodai nyelvoktatás, video a nyelvoktatásban).

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen 2013-ban, azaz húsz évvel később megrendezett XXIII. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszuson 12 szekció volt: (1) Anyanyelv- oktatás, (2) Fordítástudomány 1-2, (3) Idegennyelv oktatás, (4) Interkulturális kommunikáció 1-2, (5) Lexikológia, lexikográfia, (6) Magyar mint idegen nyelv, (7) Média és web 1-2, (8) Pragmatika, (9) Pszicholingvisztika, (10) Szaknyelvi kommunikáció 1-2, (11) Szociolingvisztika 1-2, (12) Zene és nyelv.

Mindegyik MANYE kongresszust más város egyeteme vagy főiskolája szervezi, és a helyi sajtóságek is színesítik a palettát: Szombathelyen 1998-ban újdonság volt a jelnyelvi és eszperantó szekció, Győrben 2003-ban újdonság volt vállalati kommunikáció, Miskolcon 2005-ben újdonság volt metainformációs és gender-nyelvi szekció, 2013-ban Budapesten újdonság volt a média és a web. Mivel a MANYE kongresszusok alapítói főként idegennyelv tanárok voltak, az anyanyelvi nevelés és a magyar mint idegen nyelv csak fokozatosan jelent meg kongresszusokon, de egyre erősebben van jelen. A címek természetesen nem adnak tájékoztatást az egyes szekciók nagyságáról. A XXIII. MANYE Kongresszuson különösen népes volt a fordítástudományi, szociolingvisztikai, szaknyelvi és az interkulturális kommunikációs szekció, mind a négyből párhuzamos szekciót kellett szervezni. Változás a húsz évvel ezelőtti szekcióbeosztáshoz képest, hogy a számítógépes nyelvészet nem kapott külön szekciót, de ez éppen az ellenkezőjét jelenti, mint gondolnánk. Azt jelenti, hogy az összes szekcióban szerepeltek számítógépes alkalmazások.

5. Az alkalmazott nyelvészet és a fordítástudomány közös jellemvonásai

Ideje rátérnünk a fordítástudományra. Azt látjuk, hogy jó helye van itt az alkalmazott nyelvészeti témák között. Mint a bevezetőben említettük, az alkalmazott nyelvészeti konferenciákon sokszor kell párhuzamos szekciót szervezni, olyan nagy a fordítási témával jelentkezők száma.

Ennek megfelelően eddig így definiáltam a fordítástudományt: „A fordítástudomány az alkalmazott nyelvészet egyik ága, mely a fordítás eredményét, folyamatát és funkcióját vizsgálja, a fordítás folyamatában résztvevő összes nyelvi és nem nyelvi tényező figyelembevételével” (KLAUDY 1994).

A fordítástudomány megfelel az alkalmazott nyelvészet SZÉPE GYÖRGY-féle kritériumainak is. SZÉPE GYÖRGY különböző írásaiban (TERTS 2012) foglalkozott az alkalmazott nyelvészet jellegzetességeivel, leggyakrabban a következő három tulajdonságot

említette (1) interdiszciplinaritás, (2) hasznosság (3) innovativitás. Mindhárom tulajdonság a legnagyobb mértékben jelmező a fordítástudományra. Engedjék, meg, hogy ezzel kapcsolatban rövidített formában korábban megfogalmazott gondolataimat idézzem (Klaudy 1994: 27–28)

A fordítástudomány interdiszciplináris tudomány, mert érintkezik a pszicholingvisztikával, a kognitív nyelvészettel, a szövegnyelvészettel, a korpusznyelvészettel, a kontrasztív nyelvészettel, a lexikográfiával, a terminológiával, a szociolingvisztikával, a kommunikációelmélettel stb.

A fordítástudomány innovatív tudomány mert a fordítások mennyiségének növekedése, a nyelvi közvetítést kívánó helyzetek változása, kiszélesedése (globalizáció), valamint a fordítók és tolmácsok rendelkezésére álló technikai eszközök fejlődése állandóan új kutatási feladatokat kínál fordításkutatók számára

És végül, de nem utolsósorban a fordítástudomány hasznos tudomány. Kutatási eredményei hasznosak lehetnek többféle felhasználói réteg számára. Hasznát veszi a fordítást oktató tanár a fordítástechnikai témák kijelölésében, a fordításra szánt szövegek kiválasztásában, az elkészült fordítások értékelésében, a tanári, lektori javítások indoklásában. Hasznos a fordítójelöltek számára, mert ha a tanár a két nyelv rendszerbeli és nyelvhasználatbeli különbségeinek megvilágításával indokolja javításait, ezzel olyan szempontrendszer nyújt a leendő fordítóknak, amelynek alapján később önállóan is képesek lesznek saját fordítói megoldásaikat értékelni, és a különböző célnyelvi lehetőségek közül választani. Hasznos a gyakorló fordító számára, mert választ kaphat arra a kérdésre, hogy vajon mennyire szakadhat el az eredeti formától a tartalom megőrzése érdekében, képes lesz arra, hogy szakszerűen megindokolja megoldásait a megrendelővel, felhasználókkal szemben, a tudatosság hozzásegíti a fordítót szakmai presztízsének növeléséhez.

6. Az alkalmazott nyelvészeti besorolás megkérdőjelezése

A fentieknek megfelelően a fordítástudomány tipikusan alkalmazott nyelvészeti diszciplína. Főképp akkor, ha nem elsősorban irodalmi szövegek fordításának kutatását értjük rajta. Hiszen a tolmácsolás, a szakfordítás vagy a különböző audiovizuális műfajok fordításának kutatása számára sem az irodalomtudomány, sem a kultúratudomány nem nyújt megfelelő kutatási keretet.

Mindazonáltal az utóbbi években felmerült az elégedetlenség az alkalmazott nyelvészeti besorolással szemben. Előadásomra készülve körkérdest intéztem a fordítástudományi doktori program végzett és aktív hallgatóihoz, mi a véleményük a

fordítástudomány alkalmazott nyelvészeti besorolásával kapcsolatban. Sok érdekes válasz érkezett:

HORVÁTH PÉTER IVÁN: „... a fordítástudományt már jó ideje nem lenne szabad belegyömöszölni az alkalmazott nyelvészetbe. Olyan kutatási területté vált ugyanis, amelyre sokkal inkább az inter-, a multi- vagy a transzdiszciplinaritás jellemző”

POLCZ KÁROLY: „... az alkalmazott nyelvészet azzal foglalkozik, hogyan lehet valamit csinálni. Hogyan lehet nyelvet tanítani, hogyan lehet kezelni a nyelvi zavarokat (logopédia, klinikai nyelvészet), (...) hogyan lehet a nyelvtudomány eszközeit arra használni, hogy feltárják a bűnügyeket....A fordítástudomány nagy részben nem ez, mert nem a hogyan lehet...?, hanem a milyen...? kérdésre válaszol. Milyen a fordított szöveg? Szerintem az, hogy különböző nyelvészeti modelleket vagy taxonómiákat használunk, még nem jelenti azt, hogy a fordítástudomány teljes egészében alkalmazott nyelvészet. Szerintem célszerű lenne az elméleti fordítástudományt az elméleti nyelvészet egyik ágaként, a leíró fordítástudományt pedig a leíró nyelvészet egyik ágaként definiálni (...) Az alkalmazott nyelvészethez meglátásom szerint a fordítástudomány alkalmazott ágát kellene csak sorolni.”

ROBIN EDINA: „Vajon nevezhetjük-e alkalmazott tudománynak a fordítástudomány egészét, ha a HOLMES-féle felosztást vesszük alapul, amely három ágra osztja tudományunkat: elméleti, leíró és alkalmazott. Ez nem azt jelenti, hogy csak a harmadik ága alkalmazott nyelvtudomány?”

Ezekből a válaszokból két következtetést vonhatunk le. Először, tényleg tapasztalható elégedetlenség az alkalmazott nyelvészeti besorolással. Másodszor, a fordítástudomány egészének alkalmazott nyelvészetként való besorolása mintha veszélyeztetni látszana azt, hogy a fordítástudománynak van elméleti és leíró ága is, nemcsak alkalmazott. Ezt a hármas felosztás pedig JAMES HOLMES (1972) óta széles körben elfogadott a fordítástudományban.

Van olyan válaszadó, aki nem az „alkalmazott” hanem a „nyelvészeti” besorolás ellen érvel: MAKOS ANIKÓ: „Saját kutatásom kapcsán pedig azt látom, hogy a nyelvészeti megközelítés mintha kissé avíttnek tűnne, mintha arról már mindent tudnánk, és azt eléggé háttérbe szorítják egyéb feltörekvő tudományterületek, mint például az interkulturális, pszichológiai (kognitív), pragmatikai, kommunikációelméleti, stb. kutatások”. Ebben a véleményben a nyelvészet illetékességi körének leszűkítésével találkozunk, hiszen felsorolt „feltörekvő” tudományterületek az én felfogásom szerint beletartoznak a nyelvészetbe, illetve az interdiszciplínának felfogott alkalmazott nyelvészetbe, és ezzel a felfogással, azt hiszem, nem állok egyedül.

Ugyancsak tiltakoznak az alkalmazott nyelvészeti besorolás ellen mindazok, akik szépirodalmi szövegeket vizsgálnak MAKKOS ANIKÓ hívja fel a figyelmet a *The Translator* című folyóirat egyik cikkére, melyben LUIS PÉREZ-GONZÁLES és ŞEBNEM SUSAM-SARAEVA öt fordítástudományi folyóirat *Meta*, *Target*, *Translation Studies*, *The Translator* és *TTR* 2011 és 2012 számát vizsgálva kimutatják, hogy 36 tanulmányból 19 szépirodalmi fordításokra épül. Itt visszatérünk arra a bevezetőben kifejtett gondolatra, hogy sok tudomány (irodalomtudomány, nyelvtudomány, filozófia, történelem, szociológia, stb.) használ adatforrásként szépirodalmi szövegeket, de ez még nem jelenti azt, hogy fordítástudományt művel. A fordítástudomány a fordítást nem adatforrásnak, hanem kutatási tárgynak tekinti, a fordítástudomány elméleti része (fordításelmélet) a fordítást önmagában és önmagáért vizsgálja. Tehát nem történelmi korszakokról, nem történelmi személyiségekről, nem írókról, nem egy irodalmi irányzatokról stb. akar ismereteket szerezni, hanem a fordított/tolmácsolt szövegek jellegzetességeiről, a fordító/tolmács agyában lejátszódó folyamatokról, a fordító/tolmács személyiségéről, és a fordítás/tolmácsolás társadalmi funkciójáról.

7. A fordítástudományi kutatások interdiszciplináris jellege

Visszatérve a fordítástudományi kutatások interdiszciplináris jellegére, érdemes megnézni az ELTE BTK Nyelvtudományi Doktoriskola Fordítástudományi Doktori Programjában eddig megvédett disszertációk elméleti hátterét. A program 2003-ban indult, eddig 21 értekezést védtek meg. Hét dolgozatról lehet elmondani, hogy a szűkebb értelemben vett fordítástudomány nyújtotta az elméleti hátteret. Tizennégy értekezés esetében a témavezető neve is fémjelzi az interdiszciplináris hátteret: (1) BÁNHEGYI MÁTYÁS – szövegnyelvészet (témavezető: KÁROLY KRISZTINA), (2) DUDITS ANDRÁS – pszicholingvisztika (témavezető: GÓSY MÁRIA), (3) BAKTI MÁRIA – pszicholingvisztika (témavezető: GÓSY MÁRIA), (4) HUTTERER MIHÁLY – szövegnyelvészet (témavezető: KNIPF ERZSÉBET), (5) KOVÁCSNÉ DUDÁS ANDREA – pragmatika (témavezető: KOCSÁNY PIROSKA), (6) PAKSY ESZTER – pragmatika (témavezető: SZILI KATALIN), (7) PÉNZES TÍMEA – kognitív nyelvészet (témavezető: BAŃCZEROWSKI JANUSZ), (8) VARGA ÁGNES – számítógépes nyelvészet (témavezető: PRÓSZÉKY GÁBOR). (9) PÉCH OLIVIA – korpusznyelvészet (témavezető: PRÓSZÉKY GÁBOR), (10) SZÉPE BEA – terminológia (témavezető: NYOMÁRKAY ISTVÁN), (11) TAMÁS DÓRA – terminológia (témavezető: FÓRIS ÁGOTA), (12) FISCHER MÁRTA – terminológia (témavezető: MURÁTH JUDIT), (13) TÓTH ANDREA – pszicholingvisztika (témavezető: LENGYEL ZSOLT)

Bár a fenti határtudományok, melyek, mint látjuk, segítik a fordítások szövegének, folyamatának és funkciójának mélyebb megismerését valójában szintén mind az alkalmazott nyelvészet körébe sorolhatók, mégis próbálkozzunk meg azzal, hogy az elmondottak fényében új definíciót adjunk a fordítástudománynak. Mégpedig a következőt: A fordítástudomány önálló interdiszciplináris tudományterület, mely a legtágabb értelemben vett nyelvi közvetítés eredményét, folyamatát és funkcióját vizsgálja, a fordítás és tolmácsolás folyamatában résztvevő összes nyelvi és nem nyelvi tényező figyelembevételével. Saját elméleti, leíró és alkalmazott ága van.

Hivatkozott irodalom

- BALASSA JÓZSEF 1937. A magyar nyelv életrajza. Renaissance, Bp.
- HERMANN JÓZSEF 1989. beszámoló a magyarországi alkalmazott nyelvtudomány helyzetéről.
In: SZERDAHELYI ISTVÁN (szerk.) 40–55.
- HOLMES, JAMES 1972. The Name and the Nature of Translation Studies. In: HOLMES, JAMES 1988. Translated. Rodopi, Amsterdam.
- KIEFER FERENC 1991. Mivel foglalkoznak az alkalmazott nyelvészek? In: Székely Gábor (szerk.) I. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia anyaga. BGYTF, Nyíregyháza II. 824.
- KLAUDY KINGA 1994. A fordítás elmélete és gyakorlata. Scholastica, Bp.
- PAPP FERENC 1986. Alkalmazott nyelvtudomány. Akadémiai székfoglaló. Akadémiai Kiadó, Bp.
- TERTS ISTVÁN (szerk.) 2012. A folyton megújuló nyelvészet. Szépe György nyelvészeti írásaiból tanárok és diákok részére. Tinta Könyvkiadó, Bp.
- PÉREZ-GONZÁLES, LUIS, SUSAM-SARAEVA, SEBNEM 2012. Non-professional Translating and Interpreting. The Translator Vol. 18. No. 2. 149–166.
- SZERDAHELYI ISTVÁN (szerk.) 1989. Alkalmazott nyelvészeti alapfogalmak. Tankönyvkiadó, Bp.
- SZÉPE GYÖRGY 1985. Általános nyelvészet, alkalmazott nyelvészet, idegenyelv-oktatás. In: TERTS ISTVÁN (szerk.) 2012. 266–280.
- SZÉPE GYÖRGY – SZÖLLŐSY ÉVA 1989. Az alkalmazott nyelvészet néhány problémája. In: SZERDAHELYI ISTVÁN (szerk.) 38–40.